DIREKTIIVIT

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2007/66/EY,

annettu 11 päivänä joulukuuta 2007,

neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon [1],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon [2],

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä [3],

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/665/ETY [4] sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/13/ETY [5] säädetään julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY [6] 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettujen hankintaviranomaisten ja vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY [7] 2 artiklassa tarkoitettujen hankintayksiköiden tekemiin julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvistä muutoksenhakumenettelyistä. Direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY tarkoituksena on varmistaa direktiivien 2004/18/EY ja 2004/17/EY tehokas soveltaminen.

(2) Direktiivejä 89/665/ETY ja 92/13/ETY sovelletaan sen vuoksi ainoastaan direktiivien 2004/18/EY ja 2004/17/EY soveltamisalaan, sellaisena kuin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, kuuluviin hankintasopimuksiin, riippumatta siitä mitä kilpailuttamismenettelyä tai tarjouskilpailua koskevaa ilmoitustapaa käytetään, mukaan lukien suunnittelukilpailut, kelpuuttamisjärjestelmät ja dynaamiset hankintajärjestelmät. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että on käytettävissä tehokkaat ja nopeat oikeussuojakeinot sellaisia päätöksiä vastaan, joita hankintaviranomaiset ja hankintayksiköt tekevät siitä, kuuluuko yksittäinen sopimus direktiivien 2004/18/EY ja 2004/17/EY henkilölliseen ja asialliseen soveltamisalaan.

(3) Asianomaisten kuuleminen ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ovat paljastaneet tietyn määrän puutteita jäsenvaltioiden muutoksenhakujärjestelmissä. Kyseisten puutteiden vuoksi direktiivien 89/665/ETY ja

[1] EUVL C 93, 27.4.2007, s. 16.
[2] EUVL C 146, 30.6.2007, s. 69.
[3] Euroopan parlamentin lausunto, annettu 21. kesäkuuta 2007 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, tehty 15. marraskuuta 2007.
[4] EYVL L 395, 30.12.1989, s. 33. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/50/ETY (EYVL L 209, 24.7.1992, s. 1).
[5] EYVL L 76, 23.3.1992, s. 14. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2006/97/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 107).
[6] EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2006/97/EY.
[7] EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2006/97/EY.

92/13/ETY mukaisilla menettelyillä ei voida aina varmistaa yhteisön oikeuden noudattamista ainakaan sellaisena ajankohtana, jona virheelliset menettelyt voidaan vielä korjata. Sen vuoksi näillä direktiiveillä tavoiteltuja takeita avoimuudesta ja syrjimättömyydestä olisi lujitettava sen varmistamiseksi, että yhteisö kokonaisuudessaan voi hyödyntää kaikilta osin direktiiveillä 2004/18/EY ja 2004/17/EY toteutettujen julkisia hankintoja koskevien sääntöjen nykyaikaistamisen ja yksinkertaistamisen myönteisiä vaikutuksia. Sen vuoksi direktiivejä 89/665/ETY ja 92/13/ETY olisi muutettava lisäämällä tarvittavat täsmennykset, joilla voidaan saavuttaa yhteisön lainsäätäjän tavoittelemat tulokset.

(4) Yksi todetuista puutteista on sellaisen määräajan puuttuminen, jonka kuluessa voidaan tehokkaasti hakea muutosta hankintapäätöksen ja sopimuksen tekemisen välisenä aikana. Tämä johtaa joissakin tapauksissa siihen, että hankintaviranomaiset ja hankintayksiköt pyrkivät allekirjoittamaan sopimuksen kiireellisesti pitääkseen kiistanalaisen hankintapäätöksen voimassa. Kyseinen puute, joka estää merkittävästi asianomaisten tarjoajien, eli niiden tarjoajien, joita ei ole vielä lopullisesti suljettu pois, tehokkaan oikeussuojan toteutumista, olisi korjattava säätämällä vähimmäisodotusajasta, jonka aikana sopimusta ei voi lopullisesti tehdä riippumatta siitä, tuleeko sopimus voimaan allekirjoittamisen hetkellä.

(5) Vähimmäisodotusajan pituudessa olisi otettava huomioon erilaiset viestintätavat. Jos käytetään nopeita viestintätapoja, voidaan säätää lyhyemmästä määräajasta kuin käytettäessä muita viestintätapoja. Tässä direktiivissä säädetään ainoastaan vähimmäisodotusajoista. Jäsenvaltiot voivat vapaasti ottaa käyttöön tai pitää voimassa kyseisiä vähimmäismääräaikoja pidempiä määräaikoja. Jäsenvaltiot voivat myös päättää, mitä määräaikaa olisi sovellettava, jos erilaisia viestintätapoja käytetään kumulatiivisesti.

(6) Odotusajan olisi oltava riittävän pitkä, jotta asianomaiset tarjoajat voivat tutkia hankintapäätöstä ja arvioida, onko syytä ryhtyä muutoksenhakuun. Tarjoajille olisi hankintapäätöksestä ilmoitettaessa annettava tehokasta muutoksenhakua varten tarvittavat merkitykselliset tiedot. Sama koskee vastaavasti ehdokkaita, jos hankintaviranomainen tai hankintayksikkö ei ole antanut ajoissa ehdokkaiden hakemuksen hylkäämistä koskevia tietoja.

(7) Tällaista merkityksellistä tietoa on erityisesti yhteenveto direktiivin 2004/18/EY 41 artiklassa ja direktiivin 2004/17/EY 49 artiklassa tarkoitetuista perusteista. Koska odotusajan pituus vaihtelee jäsenvaltioiden välillä, asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille on ilmoitettava se tosiasiallinen aika, joka heillä on käytettävissään muutoksenhakumenettelyä varten.

(8) Tätä lykkäävää vähimmäismääräaikaa ei ole tarkoitus soveltaa, jos direktiiveissä 2004/18/EY tai 2004/17/EY ei edellytetä hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä,* erityisesti direktiivin 2004/18/EY 31 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tai direktiivin 2004/17/EY 40 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetyissä äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa. Näissä tapauksissa on riittävää säätää tehokkaista muutoksenhakumenettelyistä sopimuksen tekemisen jälkeen. Vastaavasti odotusaika ei ole tarpeen, jos ainoa tarjoaja on se, jonka kanssa hankintasopimus tehdään, eikä muita asianomaisia ehdokkaita ole. Tällöin tarjousmenettelyssä ei ole jäljellä ketään muuta, jolle olisi etua ilmoituksen saamisesta ja joka hyötyisi tehokkaan muutoksenhaun mahdollistavasta odotusajasta.

(9) Puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvien hankintasopimusten osalta pakollinen odotusaika voisi vaikuttaa kyseisillä hankintamenettelyillä tavoiteltuun tehokkuuteen. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava pakollisen odotusajan sijasta ottaa käyttöön sekä direktiivin 89/665/ETY että direktiivin 92/13/ETY 2 d artiklan mukainen pätemättömyys tosiasiallisena seuraamuksena direktiivin 2004/18/EY 32 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan ja 33 artiklan 5 ja 6 kohdan sekä direktiivin 2004/17/EY 15 artiklan 5 ja 6 kohdan rikkomisesta.

(10) Direktiivin 2004/17/EY 40 artiklan 3 kohdan i alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ei puitesopimukseen perustuvien sopimusten osalta edellytetä hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.* Näissä tapauksissa odotusajan ei tulisi olla pakollinen.

(11) Kun jäsenvaltio vaatii henkilöä, joka aikoo käyttää muutoksenhakumenettelyä, ilmoittamaan hankintaviranomaiselle tai hankintayksikölle kyseisestä aikomuksestaan, on tehtävä selväksi, että tämä ei saa vaikuttaa odotusaikaan tai muuhun muutoksenhakua koskevaan määräaikaan. Jos jäsenvaltio lisäksi vaatii, että asianomainen henkilö hakee ensin muutosta hankintaviranomaiselta tai hankintayksiköltä, kyseisellä henkilöllä on oltava käytössään kohtuullinen vähimmäismääräaika, jonka kuluessa hän voi saattaa asian toimivaltaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi ennen sopimuksen tekemistä halutessaan riitauttaa hankintaviranomaisen tai hankintayksikön vastauksen tai vastaamatta jättämisen.

(12) Vaikka muutosta haettaisiin vasta vähän ennen vähimmäisodotusajan päättymistä, muutoksenhakumenettelystä vastaavalla elimellä olisi oltava käytössään vähimmäisaika, joka on välttämätön sen toimille, erityisesti sopimuksen tekemistä lykkäävän määräajan pidentämiselle. Sen vuoksi olisi säädettävä erillisestä vähimmäisodotusajasta, joka ei saisi päättyä ennen kuin muutoksenhakuelin on tehnyt päätöksen hakemuksesta. Tämä ei saisi estää muutoksenhakuelintä tekemästä ennakkoarviota siitä, onko muutoksenhaku sinällään sallittu. Jäsenvaltiot voivat säätää, että kyseinen määräaika päättyy joko sen jälkeen, kun muutoksenhakuelin on ratkaissut hakemuksen välitoimista sopimuksen tekemisen lykkääminen mukaan luettuna, tai kun muutoksenhakuelin on ratkaissut pääasian, erityisesti vaatimuksen lainvastaisesti tehtyjen päätösten kumoamisesta.

(13) Jotta estettäisiin lainvastaiset suorahankinnat, joilla yhteisöjen tuomioistuin katsoo hankintaviranomaisen tai hankintayksikön rikkovan kaikkein vakavimmalla tavalla julkisia hankintoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä, olisi säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista. Lainvastaiseen suorahankintaan perustuva hankintasopimus olisi näin ollen katsottava lähtökohtaisesti pätemättömäksi. Pätemättömyys ei saisi olla automaattista, vaan sen pitäisi olla riippumattoman muutoksenhakuelimen vahvistama tai johtua kyseisen elimen tekemästä päätöksestä.

(14) Pätemättömyys on tehokkain tapa palauttaa kilpailu ja luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia niille taloudellisille toimijoille, joiden mahdollisuudet kilpailla on poistettu laittomasti. Tässä direktiivissä tarkoitetuiksi suorahankinnoiksi olisi katsottava kaikki sellaiset hankintasopimukset, jotka on tehty julkaisematta ennalta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* direktiivissä 2004/18/EY tarkoitetun mukaisesti. Tämä vastaa direktiivissä 2004/17/EY tarkoitettua ilman edeltävää tarjouskilpailua toteutettavaa menettelyä.

(15) Tässä direktiivissä tarkoitetun suorahankinnan mahdollisia perusteita voivat yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukaan olla direktiivin 2004/18/EY 10–18 artiklan mukaiset vapautukset, direktiivin 2004/18/EY 31, 61 tai 68 artiklan soveltaminen, direktiivin 2004/18/EY 21 artiklan mukaisen palveluja koskevan hankintasopimuksen tekeminen tai laillisen, yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukaisen sidosyksikköhankintasopimuksen tekeminen.

(16) Sama koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu soveltamisalaan tai täyttävät erityisjärjestelyjen edellytykset direktiivin 2004/17/EY 5 artiklan 2 kohdan, 18–26 artiklan, 29 ja 30 artiklan tai 62 artiklan mukaisesti, tapauksia, joihin liittyy direktiivin 2004/17/EY 40 artiklan 3 kohdan soveltaminen, tai palveluja koskevan hankintasopimuksen tekemistä direktiivin 2004/17/EY 32 artiklan mukaisesti.

(17) Muutoksenhakumenettelyn olisi oltava ainakin kaikkien sellaisten henkilöiden käytettävissä, jotka tavoittelevat tai ovat tavoitelleet tiettyä hankintaa koskevaa sopimusta ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

(18) Odotusaikavelvoite ja automaattinen keskeyttäminen ovat tehokkaan muutoksenhaun edellytyksiä, joten niitä koskevien vakavien virheellisten menettelyjen estämiseksi olisi sovellettava tehokkaita seuraamuksia. Odotusajan tai automaattisen keskeyttämisen vastaisesti tehtyjä sopimuksia olisi tästä syystä pidettävä lähtökohtaisesti pätemättöminä, jos niihin liittyy direktiivin 2004/18/EY tai direktiivin 2004/17/EY vastaisia virheellisiä menettelyjä ja jos nämä virheelliset menettelyt ovat vaikuttaneet muutoksenhakuun turvautuvan tarjoajan mahdollisuuksiin saada sopimus.

(19) Muiden muodollisia vaatimuksia koskevien virheellisten menettelyjen osalta jäsenvaltiot voivat katsoa, että lähtökohtainen pätemättömyys olisi epätarkoituksenmukainen. Tällöin jäsenvaltioilla olisi oltava joustava mahdollisuus säätää vaihtoehtoisista seuraamuksista. Vaihtoehtoisena seuraamuksena olisi mahdollista vain määrätä seuraamusmaksuja, jotka olisi maksettava hankintaviranomaisesta tai -yksiköstä riippumattomalle elimelle, tai lyhentää sopimuksen kestoa. Jäsenvaltioiden on määritettävä vaihtoehtoisten seuraamusten yksityiskohdat ja niiden soveltamissäännöt.

(20) Tämän direktiivin ei pitäisi sulkea pois tiukempien seuraamusten soveltamista kansallisen oikeuden mukaisesti.

(21) Saavutettava tavoite silloin kun jäsenvaltiot vahvistavat säännöt, joilla varmistetaan sopimuksen katsominen pätemättömäksi, on se, että sopimuksen mukaiset osapuolten oikeudet ja velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa ja täytäntöönpantavissa. Pätemättömäksi todetusta sopimuksesta aiheutuvat vaikutukset olisi määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan esimerkiksi säätää kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuntumisesta (*ex tunc*) tai päinvastoin rajoittaa peruuntuminen koskemaan niitä velvoitteita, jotka edelleen olisi pantava täytäntöön (*ex nunc*). Tämä ei kuitenkaan saisi johtaa tehokkaiden seuraamusten puuttumiseen, jos sopimuksesta aiheutuvat velvoitteet on jo täytetty joko kokonaan tai lähes kokonaan. Tällöin jäsenvaltioiden olisi säädettävä myös vaihtoehtoisista seuraamuksista ottaen huomioon, missä määrin sopimus on edelleen voimassa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Vastaavasti kansallisessa lainsäädännössä tulee määritellä vaikutukset, jotka koskevat mahdollisesti jo maksettujen summien mahdollista takaisinperintää ja mahdollisen palauttamisen kaikkia muita muotoja – mukaan lukien arvon korvaaminen, kun omaisuuden palauttaminen ei ole mahdollista.

(22) Seuraamusten oikeasuhteisuuden varmistamiseksi jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa muutoksenhakumenettelystä vastaavalle elimelle mahdollisuuden olla asettamatta sopimusta kyseenalaiseksi tai tunnustaa sopimuksen tietyt tai kaikki ajalliset vaikutukset, jos se on poikkeuksellisesti perusteltua yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä. Kyseisissä tapauksissa olisi sen sijaan sovellettava vaihtoehtoisia seuraamuksia. Hankintaviranomaisesta tai hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen olisi tutkittava kaikki olennaiset näkökohdat voidakseen todeta, olisiko sopimuksen vaikutukset pidettävä voimassa yleiseen etuun liittyvistä syistä.

(23) Poikkeustapauksissa sallittaisiin neuvottelumenettelyn käyttö julkaisematta direktiivin 2004/18/EY 31 artiklassa tai direktiivin 2004/17/EY 40 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua hankintailmoitusta välittömästi sopimuksen peruuntumisen jälkeen. Jos tällaisissa tapauksissa teknisistä tai muista pakottavista syistä jäljellä olevat sopimusvelvoitteet voi tässä vaiheessa täyttää vain se taloudellinen toimija, jonka kanssa sopimus on tehty, tällaisten pakottavien syiden soveltaminen saattaa olla perusteltua.

(24) Sopimuksen pätevyyteen liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää pakottavina syinä vain, jos pätemättömyydellä olisi poikkeuksellisesti kohtuuttomat seuraukset. Asianomaiseen sopimukseen suoraan yhteydessä olevat taloudelliset edut eivät kuitenkaan saisi olla pakottavia syitä.

(25) Lisäksi hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden päätösten oikeusvarmuuden varmistamiseksi pidemmällä aikavälillä olisi otettava käyttöön kohtuullinen vähimmäismääräaika sellaisten muutoksenhakujen vanhentumiselle, joiden tarkoituksena on sopimusten toteaminen pätemättömiksi.

(26) Pätemättömyydestä mahdollisesti aiheutuvan oikeudellisen epävarmuuden välttämiseksi jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta poiketa todetusta pätemättömyydestä myös silloin, kun hankintaviranomainen tai hankintayksikkö katsoo, että suorahankinnan tekeminen julkaisematta ennalta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* on sallittua direktiivien 2004/18/EY ja 2004/17/EY mukaisesti, ja se on soveltanut vähimmäisodotusaikaa, joka mahdollistaa tehokkaan muutoksenhaun. Tällainen vapaaehtoinen julkaiseminen, josta odotusaika alkaa, ei edellytä minkään direktiivistä 2004/18/EY tai direktiivistä 2004/17/EY johtuvan velvoitteen laajentamista.

(27) Koska tällä direktiivillä lujitetaan kansallisia muutoksenhakumenettelyjä erityisesti lainvastaisten suorahankintojen tapauksessa, taloudellisia toimijoita olisi kannustettava näiden uusien mekanismien käyttöön. Oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä sopimuksen pätemättömyyden osalta täytäntöönpanokelpoisuus rajoitetaan tietylle ajalle. Näitä aikarajoja olisi noudatettava.

(28) Kansallisten muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamisen olisi rohkaistava asianomaisia hyödyntämään entistä enemmän mahdollisuutta käyttää välitoimimenettelyä ennen sopimuksen tekemistä. Sen vuoksi oikaisumenettely olisi kohdennettava vain tapauksiin, joissa julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta rikotaan vakavasti.

(29) Direktiivillä 92/13/ETY säädettyä vapaaehtoista todistusmenettelyä, jonka avulla hankintayksiköillä on mahdollisuus määräajoin tutkituttaa sopimuksentekomenettelynsä säännöstenmukaisuus, ei ole juuri käytetty. Se ei sen vuoksi täytä tavoitettaan estää suuri joukko julkisia hankintoja koskevan yhteisön lainsäädännön rikkomisia. Sitä vastoin direktiivillä 92/13/ETY jäsenvaltioille asetettu velvoite varmistaa, että kyseistä tutkimusta varten on käytössä pysyvät hyväksytyt elimet, saattaa aiheuttaa hallinnollisia ylläpitokustannuksia, joita ei voida enää perustella, koska hankintayksiköillä ei ole ollut todellista tarvetta käyttää kyseistä menettelyä. Sen vuoksi todistusmenettely olisi poistettava.

(30) Taloudelliset toimijat sen sijaan eivät ole osoittaneet todellista kiinnostusta direktiivin 92/13/ETY mukaista sovittelumenettelyä kohtaan. Tämä johtuu siitä, että kyseisellä menettelyllä yksistään ei voida toteuttaa sitovia väliaikaisia toimenpiteitä lainvastaisen sopimuksen estämiseksi ajoissa, mutta myös kyseisen menettelyn luonteesta, jota on vaikea yhdistää sellaisten muutoksenhakujen lyhyisiin määräaikoihin, joilla pyritään toteuttamaan väliaikaisia toimenpiteitä ja julistamaan pätemättömiksi lainvastaisia päätöksiä. Sovittelumenettelyn tehokkuutta on heikentänyt myös se, että on ollut vaikea laatia kaikissa jäsenvaltioissa täydellinen ja tarpeeksi kattava luettelo riippumattomista sovittelijoista, jotka olisivat käytettävissä kaikkina aikoina ja pystyisivät käsittelemään sovittelupyyntöjä lyhyellä varoitusajalla. Sen vuoksi sovittelumenettely olisi poistettava.

(31) Komissiolla olisi oltava oikeus pyytää jäsenvaltioita toimittamaan sille kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta säännöllisesti tarkoitettuun tavoitteeseen suhteellistetut tiedot, joiden laajuuden ja luonteen määrittämiseksi kuullaan julkisia hankintoja käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa. Vain hankkimalla tällaisia tietoja voidaan arvioida asianmukaisesti tällä direktiivillä vahvistettujen muutosten vaikutuksia pitkän täytäntöönpanokauden päätyttyä.

(32) Komission olisi arvioitava jäsenvaltioissa tapahtunutta kehitystä ja raportoitava Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin toimivuudesta viimeistään kolmen vuoden kuluttua sen täytäntöönpanolle asetetusta määräajasta.

(33) Direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY [1] mukaisesti.

(34) Jäsenvaltiot eivät edellä mainituista syistä voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitetta, eli direktiivien 2004/18/EY ja 2004/17/EY soveltamisalaan kuuluvia julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamista, vaan se voidaan saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen, ja kunnioitetaan erityisesti jäsenvaltioiden menettelyllistä autonomiaa koskevaa periaatetta.

(35) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen [2] 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi laadittava itseään varten ja yhteisön edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee tämän direktiivin ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen toimenpiteiden välinen vastaavuus, ja julkaistava ne.

(36) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina. Tämän direktiivin tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen täysin kunnioitetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan mukaisesti.

(37) Direktiivit 88/665/ETY ja 92/13/ETY olisi siksi muutettava vastaavasti,

[1] EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11).
[2] EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutokset direktiiviin 89/665/ETY

Muutetaan direktiivi 89/665/ETY seuraavasti:

1) Korvataan 1 ja 2 artikla seuraavasti:

"1 artikla

Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys

1. Tätä direktiiviä sovelletaan julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/18/EY (*) tarkoitettuihin hankintasopimuksiin, jos sopimuksia ei ole rajattu mainitun direktiivin 10–18 artiklan mukaisesti sen soveltamisalan ulkopuolelle.

Tässä direktiivissä tarkoitettuihin sopimuksiin kuuluvat julkisia hankintoja koskevat sopimukset, puitejärjestelyt, julkiset käyttöoikeusurakat ja dynaamiset hankintajärjestelmät.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluviin hankintasopimuksiin liittyviin hankintaviranomaisten päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja varsinkin mahdollisimman nopeasti tämän direktiivin 2 - 2 f artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti sillä perusteella, että nämä päätökset ovat vastoin julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta tai vastoin kansallisia säännöksiä, jotka on annettu kyseisen yhteisön oikeuden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei se, että tässä direktiivissä tehdään ero yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi annettujen ja muiden kansallisten säännösten välillä, johda syrjintään niiden yritysten välillä, jotka ilmoittavat kärsineensä vahinkoa hankintasopimuksen tekomenettelyssä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta, ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että henkilö, joka aikoo käyttää muutoksenhakumenettelyä, on ilmoittanut hankintaviranomaiselle väitetystä virheellisestä menettelystä ja aikomuksestaan hakea muutosta edellyttäen, että tämä ei vaikuta 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun odotusaikaan tai 2 c artiklassa tarkoitettuihin muutoksenhakua koskeviin muihin määräaikoihin.

5. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että asianomainen henkilö hakee muutosta ensin hankintaviranomaiselta. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhaku keskeyttää välittömästi sopimuksen tekemismahdollisuuden.

Jäsenvaltioiden on päätettävä asianmukaisista viestintätavoista, mukaan lukien faksi tai sähköinen muoto, joita on käytettävä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa muutoksenhaussa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomainen on lähettänyt vastauksen faksina tai sähköisessä muodossa tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomainen on lähettänyt vastauksen. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltiot voivat myös säätää, että keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona vastaus on vastaanotettu.

2 artikla

Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklassa säädettyjä muutoksenhakumenettelyjä koskeviin toimenpiteisiin sisältyvät valtuudet:

a) ryhtyä mahdollisimman pian väliaikaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on oikaista väitetty virheellinen menettely tai estää asianomaisiin etuihin kohdistuvat lisävahingot, mukaan lukien toimenpiteet julkista hankintaa koskevan sopimuksen tekomenettelyn taikka hankintaviranomaisen tekemän päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai keskeyttämisen varmistamiseksi;

b) kumota lainvastaisesti tehdyt päätökset tai varmistaa niiden kumoaminen, mukaan lukien tarjouspyynnössä, sopimusasiakirjoissa tai muussa sopimuksentekomenettelyyn liittyvässä asiakirjassa olevien syrjintää aiheuttavien teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien eritelmien poistaminen;

c) määrätä virheellisestä menettelystä kärsineelle vahingonkorvausta.

2. Edellä 1 kohdassa sekä 2 d ja 2 e artiklassa säädetyt valtuudet voidaan siirtää muutoksenhakumenettelyn eri osa-alueista vastuussa oleville erillisille elimille.

3. Kun muutosta hankintaa koskevaan päätökseen on haettava hankintaviranomaisesta riippumattomalta ensimmäisen oikeusasteen elimeltä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomainen ei voi tehdä sopimusta ennen kuin muutoksenhakuelin on ratkaissut joko välitoimia koskevan hakemuksen tai muutoksenhaun. Keskeyttäminen saa päättyä aikaisintaan 2 a artiklan 2 kohdassa ja 2 d artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun odotusajan päättyessä.

4. Lukuun ottamatta 3 kohdassa ja 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja tapauksia muutoksenhakumenettelyjen ei tarvitse välttämättä johtaa niiden sopimuksentekomenettelyjen automaattiseen keskeyttämiseen, joita ne koskevat.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki väliaikaisten toimenpiteiden todennäköiset vaikutukset kaikkiin niihin etuihin, joille niistä saattaa aiheutua haittaa, sekä yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.

Päätös olla toteuttamatta väliaikaisia toimenpiteitä ei rajoita niitä pyytävän oikeutta esittää muita vaatimuksia.

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että päätöksen lainvastaisuuteen perustuva vahingonkorvausvaade voidaan käsitellä vasta sen jälkeen, kun toimivaltainen elin on ensin kumonnut riitautetun päätöksen.

7. Lukuun ottamatta 2 d–2 f artiklassa tarkoitettuja tapauksia tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien käytön vaikutukset hankintapäätöksestä johtuvaan sopimukseen on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi, paitsi jos päätös on kumottava ennen vahinkojen korvaamista, jäsenvaltio voi säätää, että sen jälkeen kun sopimus on tehty 1 artiklan 5 kohdan, tämän artiklan 3 kohdan tai 2 a–2 f artiklan mukaisesti, muutoksenhakumenettelystä vastaavan elimen toimivalta rajoittuu vahingonkorvausten määräämiseen niille, joiden etua virheellinen menettely on loukannut.

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelystä vastaavien elinten päätökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti.

9. Kun muutoksenhakumenettelystä vastaavat muut kuin oikeusviranomaiset, niiden on aina perusteltava päätöksensä kirjallisesti. Tällaisessa tapauksessa on lisäksi säädettävä menettelyistä, joilla varmistetaan mahdollisuus saattaa muutoksenhakuelimen lainvastaisiksi väitetyt toimenpiteet tai sille annettujen toimivaltuuksien väitetyt väärinkäytökset tuomioistuimen tai muun sellaisen elimen tutkittaviksi, joka on perustamissopimuksen 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin ja riippumaton sekä hankintaviranomaisesta että muutoksenhakuelimestä.

Tällaisen riippumattoman elimen jäsenet nimitetään ja heidän toimikautensa päättyy nimittävän viranomaisen, toimikauden pituuden ja tehtävästä vapauttamisen osalta samoin edellytyksin kuin tuomioistuinten jäsenten. Ainakin riippumattoman elimen puheenjohtajan on täytettävä samat oikeudellista ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset kuin tuomioistuimen jäsenten. Riippumattoman elimen on tehtävä päätöksensä noudattaen menettelyä, jossa molempia osapuolia kuullaan, ja näiden päätösten on oltava oikeudellisesti sitovia kunkin jäsenvaltion päättämällä tavalla.

(*) EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/97/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 107)."

2) Lisätään artiklat seuraavasti:

"2 a artikla

Odotusaika

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on käytössä tarpeeksi aikaa hakea tehokkaasti muutosta hankintaviranomaisten hankintaa koskeviin päätöksiin, antamalla tarvittavat säännökset tämän artiklan 2 kohdassa sekä 2 c artiklassa vahvistettujen vähimmäisedellytysten mukaisesti.

2. Direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskevasta päätöksestä johtuvaa sopimusta ei saa tehdä ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

Tarjoajat on katsottava asianomaisiksi, jos tarjoajia ei ole vielä lopullisesti suljettu pois. Poissulkeminen on lopullista, jos siitä on ilmoitettu asianomaiselle tarjoajalle ja jos riippumaton muutoksenhakuelin on todennut poissulkemisen laillisiksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta.

Ehdokkaat on katsottava asianomaisiksi, ellei hankintaviranomainen ole antanut tietoa heidän ehdokkuutensa hylkäämisestä, ennen kuin tarjoajille on ilmoitettu hankintaa koskevasta päätöksestä.

Kullekin asianomaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintaa koskevasta päätöksestä on oltava liitteenä seuraavat:

— yhteenveto direktiivin 2004/18/EY 41 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 41 artiklan 3 kohdan säännöksistä muuta johdu, ja

— tarkka selvästi ilmaistu odotusaika, jota sovelletaan niiden kansallisten säännösten mukaisesti, joilla tämä kohta saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2 b artikla

Odotusaikaa koskevat poikkeukset

Jäsenvaltiot voivat säätää, että tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) jos direktiivi 2004/18/EY ei edellytä hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

b) jos ainoa tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettu asianomainen tarjoaja on se, jonka kanssa hankintasopimus tehdään, eikä asianomaisia ehdokkaita ole;

c) direktiivin 2004/18/EY 32 artiklassa tarkoitetuissa puitejärjestelyihin perustuvissa sopimuksissa ja mainitun direktiivin 33 artiklassa tarkoitetuissa dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvissa erityissopimuksissa.

Jos tähän poikkeukseen vedotaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimus on tämän direktiivin 2 d ja 2 f artiklan mukaisesti pätemätön, jos:

— kyseessä on direktiivin 2004/18/EY 32 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan tai 33 artiklan 5 tai 6 kohdan vastainen virheellinen menettely, ja

— sopimuksen arvon arvioidaan vastaavan direktiivin 2004/18/EY 7 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja tai ylittävän ne.

2 c artikla

Muutoksenhakua koskevat määräajat

Jos jäsenvaltio säätää, että direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvien sopimuksentekomenettelyjen yhteydessä tehtyihin tai niitä koskeviin hankintaviranomaisten päätöksiin on haettava muutosta tietyn määräajan kuluessa, kyseisen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava joko vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on vastaanotettu. Kullekin tarjoajalle tai ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintaviranomaisen päätöksestä on oltava liitteenä yhteenveto asiaa koskevista perusteluista. Haettaessa muutosta tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei ole tarpeen lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.

2 d artikla

Pätemättömyys

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomaisesta riippumaton muutoksenhakuelin toteaa sopimuksen pätemättömäksi tai että sen pätemättömyys on tällaisen muutoksenhakuelimen päätöksen tulosta kaikissa seuraavissa tapauksissa:

a) jos hankintaviranomainen on tehnyt sopimuksen julkaisematta ennalta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, vaikkei tämä ole sallittua direktiivin 2004/18/EY mukaisesti;

b) jos kyseessä on tämän direktiivin 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka on estänyt muutosta hakevaa tarjoajaa käyttämästä sopimusta edeltäviä muutoksenhakukeinoja, jos tällaisen virheellisen menettelyn yhteydessä on tapahtunut myös direktiivin 2004/18/EY vastainen virheellinen menettely, joka on vaikuttanut muutoksenhakuun turvautuvan tarjoajan mahdollisuuksiin saada sopimus;

c) silloin kun kyseessä on tämän direktiivin 2 b artiklan c alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu virheellinen menettely, jos jäsenvaltiot ovat vedonneet odotusaikaa koskevaan poikkeukseen puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvien hankintasopimusten osalta.

2. Pätemättömäksi todetusta sopimuksesta aiheutuvista seurauksista säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

Kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuntumisesta tai rajoittaa peruuntuminen koskemaan niitä velvoitteita, jotka edelleen olisi pantava täytäntöön. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltioiden on säädettävä muiden 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten soveltamisesta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaisesta riippumattoman muutoksenhakuelimen ei tarvitse todeta sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus on tehty lainvastaisesti 1 kohdassa tarkoitettujen perusteiden nojalla, jos muutoksenhakuelin toteaa kaikki olennaiset näkökohdat tutkittuaan, että sopimuksen vaikutukset olisi pidettävä voimassa yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä. Tällöin jäsenvaltioiden on säädettävä 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoisista seuraamuksista, joita on sen sijaan sovellettava.

Sopimuksen pätevyyteen liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää pakottavina syinä vain, jos pätemättömyydellä olisi poikkeuksellisesti kohtuuttomat seuraukset.

Asianomaiseen sopimukseen suoraan yhteydessä olevat taloudelliset edut eivät kuitenkaan saa olla pakottavia syitä, jotka liittyvät yleiseen etuun. Sopimukseen suoraan liittyviä taloudellisia etuja ovat muun muassa sopimuksen täytäntöönpanon viivästymisestä aiheutuvat kulut, uuden hankintamenettelyn aloittamisesta aiheutuvat kulut, sopimuksen toteuttavan taloudellisen toimijan vaihtamisesta aiheutuvat kulut ja sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta johtuvista oikeudellisista velvoitteista aiheutuvat kulut.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta, jos

— hankintaviranomainen katsoo, että sopimuksen tekeminen ilman sitä koskevan hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* on sallittua direktiivin 2004/18/EY mukaisesti,

— hankintaviranomainen on tämän direktiivin 3 a artiklan mukaisesti julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ilmoituksen, jossa se ilmaisee aikovansa tehdä sopimuksen, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut tämän ilmoituksen julkaisemispäivää seuraavasta päivästä.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan c alakohtaa ei sovelleta, jos:

— hankintaviranomainen katsoo, että sopimus voidaan tehdä direktiivin 2004/18/EY 32 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan tai 33 artiklan 5 ja 6 kohdan mukaisesti,

— hankintaviranomainen on lähettänyt asianomaisille tarjoajille hankintaa koskevan päätöksen, jonka liitteenä on yhteenveto tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdan neljännen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuista perusteista, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, joko vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille tai vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

2 e artikla

Tämän direktiivin rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset

1. Jos on kyseessä 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka ei kuulu 2 d artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan, jäsenvaltioiden on säädettävä pätemättömyydestä 2 d artiklan 1–3 kohdan mukaisesti tai vaihtoehtoisista seuraamuksista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaisesta riippumattoman muutoksenhakuelimen on kaikki olennaiset näkökohdat arvioituaan päätettävä, onko sopimusta pidettävä pätemättömänä vai onko määrättävä vaihtoehtoisia seuraamuksia.

2. Vaihtoehtoisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Vaihtoehtoiset seuraamukset ovat

— seuraamusmaksun määrääminen hankintaviranomaiselle, tai

— sopimuksen voimassaoloajan lyhentäminen.

Jäsenvaltiot voivat antaa muutoksenhakuelimelle laajan harkintavallan ottaa huomioon kaikki asiaa koskevat seikat, myös virheellisen menettelyn vakavuus, hankintaviranomaisen menettelytapa ja 2 d artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, missä määrin sopimus on vielä voimassa.

Vahinkojen korvaaminen ei ole tässä kohdassa tarkoitettu asianmukainen seuraamus.

2 f artikla

Määräajat

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 2 d artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku on tehtävä

a) ennen kuin vähintään 30 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona

— hankintaviranomainen on julkaissut ilmoituksen sopimuksen tekemisestä direktiivin 2004/18/EY 35 artiklan 4 kohdan sekä 36 ja 37 artiklan mukaisesti edellyttäen, että tässä ilmoituksessa on perustelut hankintaviranomaisen tekemälle päätökselle tehdä hankintasopimus ilman hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai

— hankintaviranomainen on ilmoittanut asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille sopimuksen tekemisestä, edellyttäen, että näissä tiedoissa on yhteenveto direktiivin 2004/18/EY 41 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 41 artiklan 3 kohdan säännöksistä muuta johdu. Tätä vaihtoehtoa sovelletaan myös tämän direktiivin 2 b artiklan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

b) ja joka tapauksessa ennen kuin vähintään kuusi kuukautta on kulunut sopimuksen tekopäivää seuraavasta päivästä.

2. Kaikissa muissa tapauksissa 2 e artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku mukaan lukien muutoksenhaun määräajat määritetään kansallisessa lainsäädännössä, jollei 2 c artiklan säännöksistä muuta johdu."

3) Korvataan 3 artikla seuraavasti:

"3 artikla

Oikaisumenettely

1. Komissio voi aloittaa 2-5 kohdassa säädetyn menettelyn, jos se ennen sopimuksen tekemistä katsoo, että direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvassa sopimuksentekomenettelyssä on vakavasti rikottu julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta.

2. Komissio ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle ne perusteet, joiden nojalla se katsoo, että säännöksiä on vakavasti rikottu, ja pyytää asiaan oikaisua asianmukaisella tavalla.

3. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 21 kalenteripäivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta:

a) vahvistus, että kyseinen virheellinen menettely on oikaistu; tai

b) perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty; tai

c) ilmoitus, että sopimuksentekomenettely on keskeytetty joko hankintaviranomaisen omasta aloitteesta tai 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjen valtuuksien nojalla.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdan mukaisesti toimitettava perusteltu selvitys voi perustua muun muassa siihen, että virheelliseksi väitetty menettely on jo käsiteltävänä tuomioistuimessa tai muussa muutoksenhakumenettelyssä tai 2 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun menettelyn alainen. Tällöin kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava menettelyn tuloksesta komissiolle niin pian kuin siitä saadaan tieto.

5. Jos on ilmoitettu sopimuksentekomenettelyn keskeyttämisestä 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle keskeytyksen päättämisestä tai uuden joko kokonaan tai osittain samaan asiaan liittyvän sopimuksentekomenettelyn aloittamisesta. Samalla ilmoituksella on vahvistettava, että virheelliseksi väitetty menettely on oikaistu, tai ilmoitukseen on sisällytettävä perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty."

4) Lisätään artiklat seuraavasti:

"3 a artikla

Vapaaehtoista *ex ante* -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä olevan 2 d artiklan 4 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa, jonka muodon komissio vahvistaa 3 b artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoa-antavan menettelyn mukaisesti, on oltava seuraavat tiedot:

a) hankintaviranomaisen nimi ja yhteystiedot;

b) kuvaus hankintasopimuksen kohteesta;

c) perustelut hankintaviranomaisen päätökselle tehdä hankintasopimus ilman hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

d) sen taloudellisen toimijan nimi ja yhteystiedot, jonka eduksi hankintaa koskeva päätös on tehty; sekä

e) tarvittaessa muut hankintaviranomaisen tarpeelliseksi katsomat tiedot.

3 b artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa 26 päivänä heinäkuuta 1971 tehdyn neuvoston päätöksen 71/306/ETY (*) 1 artiklalla perustettu julkisia hankintoja käsittelevä neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'komitea'.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY (**) 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

(*) EYVL L 185, 16.8.1971, s. 15. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/63/ETY (EYVL L 13, 15.1.1977, s. 15).

(**) EYVL L 184, 17.7.1999, p. 23. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11)."

5) Korvataan 4 artikla seuraavasti:

"4 artikla

Täytäntöönpano

1. Komissio voi pyytää jäsenvaltioita komiteaa kuullen toimittamaan sille tietoja kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain kaikki muutoksenhakuelintensä 2 d artiklan 3 kohdan mukaisesti tekemät päätökset perusteluineen."

6) Lisätään artikla seuraavasti:

"4 a artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja antaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin ja erityisesti vaihtoehtoisten seuraamusten ja määräaikojen tehokkuudesta viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2012."

2 artikla

Muutokset direktiiviin 92/13/ETY

Muutetaan direktiivi 92/13/ETY seuraavasti:

1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:

"1 artikla

Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys

1. Tätä direktiiviä sovelletaan vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/17/EY (*) tarkoitettuihin hankintasopimuksiin, paitsi jos ne mainitun direktiivin 5 artiklan 2 kohdan, 18–26 artiklan, 29 ja 30 artiklan tai 62 artiklan mukaisesti eivät kuulu sen soveltamisalaan.

Tässä direktiivissä tarkoitettuihin sopimuksiin kuuluvat rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevat sopimukset, puitejärjestelyt ja dynaamiset hankintajärjestelmät.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2004/17/EY soveltamisalaan kuuluviin hankintasopimuksiin liittyviin hankintayksiköiden päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja varsinkin mahdollisimman nopeasti tämän direktiivin 2 - 2 f artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, jos nämä päätökset ovat vastoin julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta tai vastoin kansallisia säännöksiä, jotka on annettu kyseisen yhteisön oikeuden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei se, että tässä direktiivissä tehdään ero yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi annettujen ja muiden kansallisten säännösten välillä, johda syrjintään niiden yritysten välillä, jotka ilmoittavat kärsineensä vahinkoa hankintasopimuksen tekomenettelyssä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta, ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että henkilö, joka aikoo käyttää muutoksenhakumenettelyä, on ilmoittanut hankintayksikölle väitetystä virheellisestä menettelystä ja aikomuksestaan hakea muutosta edellyttäen, että tämä ei vaikuta 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun odotusaikaan tai 2 c artiklassa tarkoitettuihin muutoksenhakua koskeviin muihin määräaikoihin.

5. Jäsenvaltiot voivat myös vaatia, että asianomainen henkilö hakee muutosta ensin hankintayksiköltä. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhaku keskeyttää välittömästi sopimuksen tekemismahdollisuuden.

Jäsenvaltioiden on päätettävä asianmukaisista viestintätavoista, mukaan lukien telekopio tai sähköinen muoto, joita on käytettävä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa muutoksenhaussa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikkö on lähettänyt vastauksen telekopiona tai sähköisessä muodossa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikkö on lähettänyt vastauksen tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona vastaus on vastaanotettu.

(*) EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/97/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 107)."

2) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

a) lisätään otsikko ”Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset”;

b) korvataan 2–4 kohta seuraavasti:

”2. Edellä 1 kohdassa sekä 2 d ja 2 e artiklassa säädetyt valtuudet voidaan siirtää muutoksenhakumenettelyn eri osa-alueista vastuussa oleville erillisille elimille.

3. Kun muutosta hankintapäätökseen on haettava hankintayksiköstä riippumattomalta ensimmäisen oikeusasteen elimeltä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintayksikkö ei voi tehdä sopimusta, ennen kuin muutoksenhakuelin on ratkaissut joko välitoimia koskevan hakemuksen tai muutoksenhaun. Keskeyttäminen saa päättyä aikaisintaan 2 a artiklan 2 kohdassa ja 2 d artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun odotusajan päättyessä.

3 a. Lukuun ottamatta 3 kohdassa ja 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja tapauksia muutoksenhakumenettelyjen ei tarvitse välttämättä johtaa niiden sopimuksentekomenettelyjen automaattiseen keskeyttämiseen, joita ne koskevat.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki väliaikaisten toimenpiteiden todennäköiset vaikutukset kaikkiin niihin etuihin, joille niistä saattaa aiheutua haittaa, sekä yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.

Päätös olla toteuttamatta väliaikaisia toimenpiteitä ei rajoita niitä pyytävän oikeutta esittää muita vaatimuksia.”;

c) korvataan 6 kohta seuraavasti:

”6. Lukuun ottamatta 2 d – 2 f artiklassa tarkoitettuja tapauksia tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien käytön vaikutukset hankintapäätöksestä johtuvaan sopimukseen on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi, paitsi jos päätös on kumottava ennen vahinkojen korvaamista, jäsenvaltio voi säätää, että sen jälkeen kun sopimus on tehty 1 artiklan 5 kohdan, tämän artiklan 3 kohdan tai 2 a – 2 f artiklan mukaisesti, muutoksenhakumenettelystä vastaavan elimen toimivalta rajoittuu vahingonkorvausten määräämiseen niille, joiden etua virheellinen menettely on loukannut.”;

d) korvataan 9 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ilmaisu ”perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin” ilmaisulla ”perustamissopimuksen 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin”

3) Lisätään artiklat seuraavasti:

”2 a artikla

Odotusaika

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on käytössä tarpeeksi aikaa hakea tehokkaasti muutosta hankintayksiköiden tekemiin hankintaa koskeviin päätöksiin, antamalla tarvittavat säännökset tämän artiklan 2 kohdassa sekä 2 c artiklassa vahvistettujen vähimmäisedellytysten mukaisesti.

2. Direktiivin 2004/17/EY soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskevasta päätöksestä johtuvaa sopimusta ei saa tehdä ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

Tarjoajat on katsottava asianomaisiksi, mikäli tarjoajia ei ole vielä lopullisesti suljettu pois. Poissulkeminen on lopullista, jos siitä on ilmoitettu asianomaisille tarjoajille ja jos riippumaton muutoksenhakuelin on todennut poissulkemisen lailliseksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta.

Ehdokkaat on katsottava asianomaisiksi, ellei hankintayksikkö ole antanut tietoa heidän ehdokkuutensa hylkäämisestä, ennen kuin tarjoajille on ilmoitettu hankintapäätöksestä.

Kullekin asianomaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintapäätöksestä on oltava liitteenä seuraavat:

— yhteenveto direktiivin 2004/17/EY 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, ja

— tarkka selvästi ilmaistu odotusaika, jota sovelletaan niiden kansallisten säännösten mukaisesti, joilla tämä kohta saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2 b artikla

Odotusaikaa koskevat poikkeukset

Jäsenvaltiot voivat säätää, että tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) jos direktiivi 2004/17/EY ei edellytä ilmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

b) jos ainoa tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettu asianomainen tarjoaja on se, jonka kanssa hankintasopimus tehdään, eikä asianomaisia ehdokkaita ole;

c) direktiivin 2004/17/EY 15 artiklassa tarkoitetuissa dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvissa erityissopimuksissa.

Jos tähän poikkeukseen vedotaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimus on tämän direktiivin 2 d ja 2 f artiklan mukaisesti pätemätön, jos:

— virheellinen menettely koskee direktiivin 2004/17/EY 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa, ja

— sopimuksen arvon arvioidaan vastaavan direktiivin 2004/17/EY 16 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja tai ylittävän ne.

2 c artikla

Muutoksenhakua koskevat määräajat

Jos jäsenvaltio säätää, että direktiivin 2004/17/EY soveltamisalaan kuuluvien sopimuksentekomenettelyjen yhteydessä tehtyihin tai niitä koskeviin hankintayksiköiden päätöksiin on haettava muutosta tietyn määräajan kuluessa, kyseisen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on vastaanotettu. Kullekin tarjoajalle tai ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintayksikön päätöksestä on oltava liitteenä yhteenveto asiaa koskevista perusteluista. Haettaessa muutosta tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei tarvitse lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.

2 d artikla

Pätemättömyys

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintayksiköstä riippumaton muutoksenhakuelin toteaa sopimuksen pätemättömäksi tai että sen pätemättömyys on tällaisen muutoksenhakuelimen päätöksen tulosta kaikissa seuraavissa tapauksissa:

a) jos hankintayksikkö on tehnyt sopimuksen julkaisematta ennalta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, vaikkei tämä ole sallittua direktiivin 2004/17/EY mukaisesti;

b) jos kyseessä on tämän direktiivin 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka on estänyt muutosta hakevaa tarjoajaa käyttämästä sopimusta edeltäviä muutoksenhakukeinoja, jos tällaisen virheellisen menettelyn yhteydessä on tapahtunut myös direktiivin 2004/17/EY vastainen virheellinen menettely, joka on vaikuttanut muutoksenhakuun turvautuneen tarjoajan mahdollisuuksiin saada sopimus;

c) tämän direktiivin 2 b artiklan c alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos jäsenvaltiot ovat vedonneet odotusaikaa koskevaan poikkeukseen dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvien hankintasopimusten osalta.

2. Pätemättömäksi todetusta sopimuksesta aiheutuvista seurauksista säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

Kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuntumisesta tai rajoittaa peruuntuminen koskemaan niitä velvoitteita, jotka edelleen olisi pantava täytäntöön. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltioiden on säädettävä muiden 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten soveltamisesta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen ei tarvitse todeta sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus on tehty lainvastaisesti 1 kohdassa tarkoitettujen perusteiden nojalla, jos muutoksenhakuelin toteaa kaikki olennaiset näkökohdat tutkittuaan, että sopimuksen vaikutukset olisi pidettävä voimassa yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä. Tällöin jäsenvaltioiden on säädettävä 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoisista seuraamuksista, joita on sen sijaan sovellettava.

Sopimuksen pätevyyteen liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää pakottavina syinä vain, jos pätemättömyydellä olisi poikkeuksellisesti kohtuuttomat seuraukset.

Asianomaiseen sopimukseen suoraan yhteydessä olevat taloudelliset edut eivät kuitenkaan saa olla pakottavia syitä, jotka liittyvät yleiseen etuun. Sopimukseen suoraan liittyviä taloudellisia etuja ovat muun muassa sopimuksen täytäntöönpanon viivästymisestä aiheutuvat kulut, uuden hankintamenettelyn aloittamisesta aiheutuvat kulut, sopimuksen toteuttavan taloudellisen toimijan vaihtamisesta aiheutuvat kulut ja sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta johtuvista oikeudellisista velvoitteista aiheutuvat kulut.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta, jos

— hankintayksikkö katsoo, että sopimuksen tekeminen ilman sitä koskevan ilmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* on sallittua direktiivin 2004/17/EY mukaisesti,

— hankintayksikkö on julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tämän direktiivin 3 a artiklan mukaisen ilmoituksen, jossa se ilmaisee aikovansa tehdä sopimuksen, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut tämän ilmoituksen julkaisemispäivää seuraavasta päivästä.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan c alakohtaa ei sovelleta, jos:

— hankintayksikkö katsoo, että sopimus voidaan tehdä direktiivin 2004/17/EY 15 artiklan 5 ja 6 kohdan mukaisesti;

— hankintayksikkö on lähettänyt asianomaisille tarjoajille hankintaa koskevan päätöksen, jonka liitteenä on yhteenveto tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdan neljännen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuista perusteista, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

2 e artikla

Tämän direktiivin rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset

1. Jos on kyseessä 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, jota 2 d artiklan 1 kohdan b alakohta ei kata, jäsenvaltioiden on säädettävä pätemättömyydestä 2 d artiklan 1–3 kohdan mukaisesti tai vaihtoehtoisista seuraamuksista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen on kaikki olennaiset näkökohdat arvioituaan päätettävä, onko sopimusta pidettävä pätemättömänä vai onko määrättävä vaihtoehtoisia seuraamuksia.

2. Vaihtoehtoisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Vaihtoehtoiset seuraamukset ovat:

— seuraamusmaksun määrääminen hankintayksikölle, tai

— sopimuksen voimassaoloajan lyhentäminen.

Jäsenvaltiot voivat antaa muutoksenhakuelimelle laajan harkintavallan ottaa huomioon kaikki asiaa koskevat seikat, myös virheellisen menettelyn vakavuus, hankintayksikön menettelytapa ja 2 d artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa se, missä määrin sopimus on vielä voimassa.

Vahinkojen korvaaminen ei ole tässä kohdassa tarkoitettu asianmukainen seuraamus.

2 f artikla

Määräajat

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 2 d artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku on tehtävä

a) ennen vähintään 30 kalenteripäivän pituisen määräajan kulumista sitä päivää seuraavasta päivästä, jona

— hankintayksikkö on julkaissut ilmoituksen sopimuksen tekemisestä direktiivin 2004/17/EY 43 ja 44 artiklan mukaisesti edellyttäen, että tässä ilmoituksessa on perustelut hankintayksikön tekemälle päätökselle tehdä hankintasopimus ilman ilmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*; tai

— hankintayksikkö on ilmoittanut asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille sopimuksen tekemisestä, edellyttäen että näissä tiedoissa on yhteenveto direktiivin 2004/17/EY 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista. Tätä vaihtoehtoa sovelletaan myös tämän direktiivin 2 b artiklan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

b) ja joka tapauksessa ennen kuin vähintään kuusi kuukautta on kulunut sopimuksen tekopäivää seuraavasta päivästä.

2. Kaikissa muissa tapauksissa 2 e artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku mukaan lukien muutoksenhaun määräajat määritetään kansallisessa lainsäädännössä, jollei 2 c artiklan säännöksistä muuta johdu."

4) Korvataan 3–7 artikla seuraavasti:

"3 a artikla

Vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä olevan 2 d artiklan 4 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa, jonka muodon komissio vahvistaa 3 b artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoa-antavan menettelyn mukaisesti, on oltava seuraavat tiedot:

a) hankintayksikön nimi ja yhteystiedot;

b) kuvaus hankintasopimuksen kohteesta;

c) perustelut hankintayksikön päätökselle tehdä hankintasopimus ilman ilmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

d) sen taloudellisen toimijan nimi ja yhteystiedot, jonka eduksi hankintaa koskeva päätös on tehty; sekä

e) tarvittaessa muut hankintayksikön tarpeelliseksi katsomat tiedot.

3 b artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa 26 päivänä heinäkuuta 1971 tehdyn neuvoston päätöksen 71/306/ETY (*) 1 artiklalla perustettu julkisia hankintoja käsittelevä neuvoa-antava komitea, jäljempänä 'komitea'.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY (**) 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

(*) EYVL L 185, 16.8.1971, s. 15. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/63/ETY (EYVL L 13, 15.1.1977, s. 15).

(**) EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11)."

5) Korvataan 8 artikla seuraavasti:

"8 artikla

Oikaisumenettely

1. Komissio voi aloittaa 2-5 kohdassa säädetyn menettelyn, jos se ennen sopimuksen tekemistä katsoo, että direktiivin 2004/17/EY soveltamisalaan kuuluvan hankintamenettelyn aikana, tai kyseisen direktiivin 27 artiklan a alakohtaa sovellettaessa, jos on kysymys hankintayksiköstä, johon mainittua säännöstä sovelletaan, on vakavasti rikottu julkisia hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta.

2. Komissio ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle ja hankintayksikölle ne perusteet, joiden nojalla se katsoo, että säännöksiä on vakavasti rikottu, ja pyytää oikaisemista sopivalla tavalla.

3. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 21 kalenteripäivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta:

a) vahvistus, että kyseinen virheellinen menettely on oikaistu; tai

b) perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty; tai

c) ilmoitus, että sopimuksentekomenettely on keskeytetty joko hankintayksikön omasta aloitteesta tai 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjen valtuuksien nojalla.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdan mukaisesti toimitettava perusteltu selvitys voi perustua muun muassa siihen, että virheelliseksi väitetty menettely on jo käsiteltävänä tuomioistuimessa tai 2 artiklan 9 kohdassa tarkoitetussa muutoksenhakumenettelyssä. Tällöin kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava menettelyn tuloksesta komissiolle niin pian kuin siitä saadaan tieto.

5. Jos on ilmoitettu sopimuksentekomenettelyn keskeyttämisestä 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle keskeytyksen päättämisestä tai uuden joko kokonaan tai osittain samaan asiaan liittyvän sopimuksentekomenettelyn aloittamisesta. Samalla uudella ilmoituksella on vahvistettava, että virheelliseksi väitetty menettely on oikaistu, tai ilmoitukseen on sisällytettävä perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty."

6) Korvataan 9–12 artikla seuraavasti:

"12 artikla

Täytäntöönpano

1. Komissio voi pyytää jäsenvaltioita komiteaa kuullen toimittamaan sille tietoja kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain kaikki muutoksenhakuelintensä 2 d artiklan 3 kohdan mukaisesti tekemät päätökset perusteluineen.

12 a artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja antaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin ja erityisesti vaihtoehtoisten seuraamusten ja määräaikojen toimivuudesta viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2012."

7) Poistetaan liite.

3 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 20 päivään joulukuuta 2009 mennessä. Niiden on toimitettava nämä säädökset kirjallisina komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

5 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 11 päivänä joulukuuta 2007.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
H.-G. PÖTTERING	M. LOBO ANTUNES